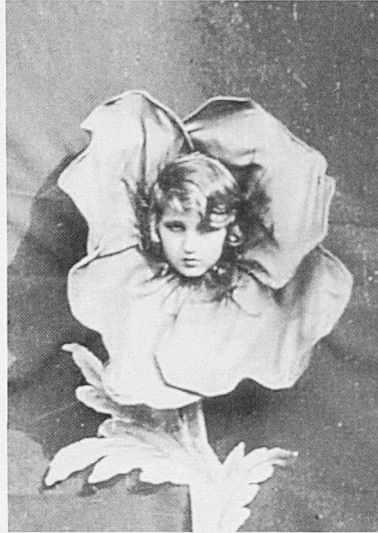

J.A. Mendiola

A Balears la producció cinematogràfica, com tantes altres coses, ha vingut de fora. *Flor de espino* és una excepció, com ho és també *El secreto de la pedriza*, la seva germana rica. *Flor de espino* fou rodada amb la intenció de recaptar fons amb finalitat benèfica. El director i guionista fou l'odontòleg Jaume Ferrer i els protagonistes Anita Forteza, vídua de Josep Zaforteza –pareix esser que aquesta família tenia una còpia en no massa bones condicions–, Jorge Dezcallar, Marqués del Palmer, Fernando de España i Dezcallar, els quals, supòs, s'ho passaren d'allò més bé emulant els seus herois de la pantalla. La història del jove ric que s'enamora de l'al·lota pobra i que, finalment, resulta que era tan rica com ell, no donava per massa, sobretot tenint en compte el punt de vista.

Abans de trobar-les i restaurar-les, sense tenir massa bibliografia, sabíem els quatre que ens interessaven aquestes coses, que la pel·lícula important no era la segona, el nostre incunable, encara que ambdós foren rodats el mateix any, 1925. *Flor de espino*, la germana pobra de la nostra història, era una pel·lícula d'afeccionats, mentre que *El secreto de la pedriza* era un treball professional. La

diferència és grossa. No hi ha punt de comparació, tant a nivell de realització, planificació com, per descomptat, d'interpretació. La seva recerca les ha igualades, pel que fa a la satisfacció personal. Varen esser molts d'anys, molts fils estirats i cada vegada jaigua! Fins i tot, a la caixa forta d'un banc que deien que l'havia embargada.

A la Filmoteca Española només hi havia dues carpetes, una per cada una, amb el seu nom i igualment buides totes dues. Ningú no en sabia res, de cap d'elles i va ser a la Filmoteca Na-

cional en què, un dia, badocant i mirant llaunes, sense saber ben bé què cercava vaig afinar-ne quatre amb el nom *Flor de espino*. Era un lloc on només hi havia pel·lícules intocables per la seva condició de "nitrat", material delicat i altament inflamable. En primera instància, no sabia si el contingut es corresponia a *Flor de espino* i vaig anar tot corrent a veure qui, altres vegades, m'havia manifestat no saber de què li parlava. Vàrem mirar-hi dintre i efectivament, hi havia la *Flor de espino* de què els quatre esmenats havíem parlat tantes vegades. L'encarregat va fruir de la troballa, encara que fos per solidaritat, però el seu esguard va esser d'incomprensió, com si ell sabés de sempre l'existència de la còpia. Trobar finançament per a la restauració no va ser gaire dificultós, sobretot tenint en compte que el senyor Tous era un home sensible als temes cinematogràfics i, com a mínim, sabia de què li parlava, fins i tot entenia la importància de la seva restauració. Es va estrenar un altre cop al Teatre Principal per les festes de Sant Sebastià. Es va omplir, una vegada més, per veure un altre retall de la nostra petita història cinematogràfica. Tan petita que gairebé no hem començat a fer un bon arxiu. ■

